

STADSLEDNINGSKONTORET
STABEN

BILAGA 1 SID 1 (7)
2011-03-24
DNR 006-1348/2010

RAPPORT AVSEENDE STADENS ENGAGEMANG I STADSÖVERGRIPANDE INTERNATIONELLA ORGANISATIONER

Bakgrund

EUROCITIES

EUROCITIES är en samarbetsorganisation för större städer inom EU. Städer som har minst 250 000 invånare kan bli medlemmar. Mindre städer, liksom europeiska städer utanför EU kan bli associerade medlemmar. EUROCITIES grundades 1986 och har fler än 130 medlemsstäder. Från Sverige är det Stockholm, Göteborg och Malmö som är fullvärdiga medlemmar.

Stockholm är medlem sedan 1995. Staden har en styrelsepost som innehas av finansborgarrådet. Staden har under 2009 varit aktiv medlem i organisationens alla sju forum samt i ca hälften av organisationens 40 arbetsgrupper.

Metropolis

Metropolis är den internationella organisation för städer som riktar sig specifikt mot huvudstäder och städer över en miljon invånare. Organisationens syfte är att främja internationellt samarbete mellan medlemmarna och stödja storstäders intressen i internationella institutioner.

Stockholm är medlem sedan 2003. Metropolis har sin kongress vart tredje år, då redovisas utskottsarbete och de nya utskotten utses. Ordförande är Jean Paul Huchon från Ile-de-France-regionen (Parisregionen).

Vid organisationens kongress 2005 valdes Stockholm för första gången in i styrelsen för perioden 2005-2008 och vid kongressen i Sydney, Australien i oktober 2008, fick staden förnyat förtroende som styrelseledamot för perioden 2009-2011. Styrelseposten innehas av finansborgarrådet.

En av grundpelarna i Metropolis är arbetet som genomförs i utskotten. Stockholm har inte arbetat aktivt i något av utskotten under de senaste två åren. Förutom de fem utskotten (Eco-regions, Managing urban growth, Integrated urban governance, Megacities och Urban Innovation) finns ett kvinnoätverk för ökat kvinnligt deltagande i lokalpolitiken där Stockholm deltagit.

UCLG

United Cities and Local Governments (UCLG) är idag världens största organisation för kommunförbund och städer/kommuner och lokal och regional nivåns främsta röst gentemot FN-systemet. Detta innebär att UCLG:s medlemmar representerar 2/3 av FN:s medlemsländer och därmed mer än hälften av världens befolkning. UCLG:s målsättning är att vara lokal nivåns röst gentemot FN och Världsbanken, Ordförande för UCLG är Istanbuls borgmästare Kadir Topbas.

Stockholm är medlem i UCLG via Metropolissektionen och sitter sedan 2007 med både i fullmäktige och i styrelsen. Stockholm är även sedan dess vice ordförande i UCLG:s kulturkommitté där Barcelona är ordförande. Styrelsemandaten för Metropolis och UCLG löper ut vid Metropolis världskongress i Kairo 2011

C40

C40 är en sammanslutning av världens största städer som har antagit utmaningen att motverka klimatförändringarna. Stockholm har välkomnats till organisationen på grund av stadens framstående miljöarbete och vårt världsrykte inom klimatområdet och inom hållbar stadsutveckling trots att Stockholm storleksmässigt inte omfattas av organisationens målgrupp. Borgmästaren i New York, Michael Bloomberg är nuvarande ordförande för organisationen och C40 har ett nära samarbete med tidigare presidenten Bill Clintons stiftelse Clinton Climate Foundation.

Syftet med C40 är att fungera som ett löst nätverk där borgmästare från stora städer i världen erbjuds möjlighet att utbyta erfarenheter och kunskaper kring miljöproblem. C40 bedöms hålla hög kvalitet både genom att det sammanför de största städerna i världen, men också p.g.a. sin koppling till Clintonstiftelsen.

Sammanfattande analys

För en stad i världsklass är det viktigt med ett internationellt kunskapsutbyte och kontaktnät. Stadens engagemang i internationella organisationer och nätverk bidrar till att effektivt och långsiktigt marknadsföra Stockholm samt ge möjlighet till påverkan och erfarenhetsutbyte inom en rad verksamhetsområden.

Det engagemang och arbete som bedrivs inom de internationella nätverken ska bidra till nytta och mervärde för stadens verksamheter. Detta kan förändras över tid. Internationella enheten har därför tagit initiativ till en översyn och djupare analys av stadens engagemang i de internationella organisationer och nätverk vars medlemskap innehas av kommunstyrelsen. Analysen avser organisationerna EUROCITIES, Metropolis, UCLG samt till viss del C40. Stadsledningskontoret har som övergripande mål att öka verksamhetsnyttan av det internationella arbetet och översynen av engagemanget i dessa organisationer är ett viktigt led i detta.

Enligt stadens internationella strategi som kommunfullmäktige beslutade om i december 2008, ska stadens verksamheter välja samarbeten utifrån sakfrågan och inte geografiskt. Syftet med strategin är att lägga fast mål, inriktning och riktlinjer för hur stadens internationella arbete ska bedrivas. Strategin ska kunna användas för prioriteringar bland de engagemang som initieras på verksamhetsnivå och de förfrågningar till internationellt samarbete som kommer från andra regioner.

Utifrån den internationella strategins huvudpunkter: positionering, verksamhetsutveckling, bevakning och påverkan har frågor skickats ut till de tjänstemän och politiker som är/har varit aktiva i någon/några av organisationerna EUROCITIES, UCLG och Metropolis. Syftet har varit att inhämta synpunkter för att utvärdera stadens engagemang i dessa organisationer och nätverk samt se vilken nytta engagemanget har för staden.

De inkomna uppgifterna visar tydligt att stadens starkaste och tydligaste engagemang ligger i EUROCITIES där framförallt socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen varit särskilt aktiva då Stockholm innehaft

ordförandeskapet för EUROCITIES Social Affairs Forum under 2009 och 2010. Det kan även utläsas att utbildningsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, kulturförvaltningen och miljöförvaltningen haft stor nytta av deltagandet i EUROCITIES forum och arbetsgrupper.

Genom EUROCITIES bredd får staden en möjlighet att positionera sig, hämta hem kunskap och påverka inom stadens verksamhetsområden. EUROCITIES har under åren positionerat sig som en stark lobbyorganisation gentemot EU och har särskilt på senare år etablerat en mycket nära relation med höga företrädare vid EU-institutionerna. Exempelvis träffar EUROCITIES styrelse regelbundet kommissionärer och andra höga företrädare vid sina möten. Samarbetet inom EUROCITIES underlättar därför stadens möjligheter att påverka EU:s institutioner samt till att knyta viktiga kontakter. Medlemskapet i EUROCITIES underlättar dessutom t.ex. partnersök för EU-projekt, erbjuder en arena att lära av andra städers goda exempel och möjligheter att visa upp sitt eget arbete. Det har även kommit in förslag från stadens verksamheter på samarbeten inom ytterligare områden inom ramen för EUROCITIES, t.ex. inom miljöbilsområdet.

Sammanfattningsvis konstateras EUROCITIES är ett värdefullt nätverk för staden och att samarbetet inom vissa områden till och med kan utökas. I egenskap av styrelseledamot och genom ett brett deltagande i forum och arbetsgrupper har staden en stark röst gentemot EU-institutionerna och en stor möjlighet att kunna påverka inriktningen inom EUROCITIES arbetsområden.

Stockholms stads medlemskap i UCLG och Metropolis erbjuder möjligheter till internationellt samarbete inom många olika områden, men på senare år har fokus och inriktning för arbetet inom såväl Metropolis som UCLG ändrats till att i stor utsträckning handla om utvecklingssamarbete och arbete med FN:s millenniemål, vilket i sig är viktigt, men det ligger inte i linje med stadens inriktningsmål, Vision 2030 eller den internationella strategin. Då staden gick med i Metropolis 2003 var organisationen i första hand ett kontaktnätverk för de största städerna i världen och erbjöd en plattform för kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Organisationerna kan fortfarande ses som användbara för stadens övergripande internationella kontakter, men synpunkter har kommit in från stadens politiker att det är svårt att prioritera de ofta långa resorna som UCLG:s och Metropolis årsmöten och konferenser innebär och det kontaktnätverk som erbjuds går också att kompensera för genom andra kontaktytor som staden har tillgång till. I övrigt har inga ytterligare synpunkter kommit in från varken förtroendevalda eller tjänstemän, vilket kan vara intressant att beakta då det eventuellt speglar stadens kännedom om och engagemang i organisationerna.

I takt med att Metropolis och UCLG växer sig allt större förhandlas också en del av de viktigaste besluten fram inom en sluten krets innan styrelsemöten eller liknande. Ett exempel är då ny ordförande skulle utses vid UCLG:s världskongress i Mexico City i november 2010 och beslutet redan var fattat innan den allmänna röstningen skulle ske vid World Council, vilket innebar att det aldrig blev någon omröstning. Detta pekar på ett demokratiskt underskott i organisationen. Istanbul presenterades som Paris efterföljare till ordförandeposten.

Övrigt som är värt att nämnas är att Metropolis alltmer gått över till att bli en organisation för regioner istället för städer.

Både UCLG och Metropolis erbjuder visserligen möjligheter till internationellt samarbete inom många av stadens olika verksamhetsområden och också en plattform för stadens politiker att träffa utländska kollegor, men för att kunna ta till sig möjligheterna krävs ett tydligt engagemang och politisk prioritering från stadens sida. Viktigt är att ha i åtanke att om staden väljer att avsäga sig styrelseposter i UCLG och Metropolis, eller avsäga sig medlemskapen fullt ut, så får arbetet i de internationella organisationerna ett tämligen uteslutande europeiskt fokus. Detta går dock att kompensera för genom andra samarbetsformer. Staden är redan idag en eftertraktad partner i internationella samarbeten, vilket staden kan bygga vidare på och söka samarbeten som ger verklig nytta och mervärde.

C40 är ett framgångsrikt internationellt erkänt nätverk som staden kan använda för kunskapsinhämtning och för positionering inom miljöområdet. C40 erbjuder även ett bra världsomspännande kontaktnätverk för stadens politiker och de verksamheter som arbetar med hållbarhetsfrågor. De vartannat år förekommande politiska kongresserna samlar de högsta politikerna från de största städerna i världen samt andra välrenommerade experter och företrädare för näringsliv och akademi. På kongresserna brukar världskända profiler vara huvudtalare. Det finns dessutom en naturlig koppling mellan staden och C40 via Clinton Climate Initiative, där Norra Djurgårdsstaden ingår som ett profilprojekt. Här märks också en stark efterfrågan från andra städer i världen att lära sig av hur staden arbetar med miljöprofilsområden som Norra Djurgårdsstaden och Hammarby Sjöstad. Stockholms stad har välkomnats till organisationen som affilierad medlem på grund av stadens framstående miljöarbete och vårt världsrykte i klimatfrågor och inom hållbar stadsutveckling trots att staden storleksmässigt inte omfattas av organisationens målgrupp. I dagsläget deltar staden med jämna mellanrum vid de seminarier och konferenser som C40 anordnar. Staden skulle kunna engagera sig än mer i detta nätverk.

Det är tydligt att stadens verksamheter inte önskar sig fler nätverk för internationellt samarbete, utan snarare vill att man använder de redan etablerade nätverken, framförallt EUROCITIES, till att fördjupa och kanske också utöka samarbete med andra städer. Vissa av stadens förvaltningar har egna planer och metoder för internationellt arbete och det märks också att det finns en stark vilja och stort intresse för att bedriva detta arbete. Utbildningsförvaltningen har till exempel tagit fram en egen internationell strategi utifrån stadens övergripande internationella strategi och Vision 2030. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har ett eget nätverk med stadsdelarna "Europaforum" som arbetar mycket med erfarenhetsutbyte gällande EU-projekt. Verksamheterna använder sig även av kontaktnät, formella som informella som ligger utanför de centrala medlemsorganisationerna för att få den största utväxlingen av sitt internationella engagemang.

För att ytterligare öka verksamhetsnyttan med det internationella arbetet arbetar stadsledningskontorets internationella enhet med att etablera ett nätverk bestående av kontaktpersoner från stadens verksamheter som är engagerade i de internationella samläsningsorganisationerna eller som på annat sätt arbetar med internationella frågor. En modell för omvärldsbevakning ska utvecklas för att enheten ska kunna vara ett bättre proaktivt och strategiskt stöd gentemot verksamheterna i staden och de förtroendevalda.

Slutsatser och rekommendationer:

Rekommendationen gällande EUROCITIES är att fortsätta ett aktivt arbete inom de olika forumen och arbetsgrupperna.

En utmaning är att kunna dra nytta av de kunskaper och erfarenheter som utvinns ur samarbetet på bästa sätt genom att sprida resultatet och implementera det i stadens verksamheter. Svårigheterna beror på att alla verksamheter inte har system för återrapportering av internationellt arbete, men här skulle man kunna lära av de verksamheter som har fungerande system för detta arbete. Stadens nyetablerade internationella nätverk kan förslagsvis användas i detta syfte.

Med hänvisning till ovanstående sammanfattande analys kan slutsatsen dras att det arbete och engagemang som krävs för fortsatt medlemskap och styrelseposter i organisationerna Metropolis och UCLG inte ger varken önskad verksamhetsnytta, positionering eller påverkansmöjligheter i den utsträckning som man kan önska. Inriktningen för organisationerna med betoning på utvecklingssamarbete ligger

inte heller i linje med stadens inriktningsmål, Vision 2030 eller den internationella strategin.

Då möjlighet erbjudits för stadens verksamheter att delta i Metropolis och UCLG:s arbetsgrupper och kommittéer har man avböjt med hänvisning till att det kräver för stora resurser och att det innebär för långa resor.

Stockholms stad finns dessutom redan representerade i UCLG via sitt medlemskap i Sveriges kommuner och landsting och som nämnts ovan finns många andra möjligheter till internationellt utbyte och samarbete genom goda kontakter i världen och genom vårt goda rykte inom många verksamhetsområden.

Med ovanstående motiveringar föreslås staden inte återkandidera till styrelsen för Metropolis vid världskongressen i Porto Alegre i Brasilien den 23-26 november 2011 och på så sätt inte heller fortsätta sitt styrelsearbete i UCLG. Staden föreslås vidare att vid årsskiftet 2011/2012 helt avsäga sig medlemskapen i organisationerna.

Staden föreslås utnyttja det breda och värdefulla spektrum av konferenser/seminarier och kontakter som nätverket C40 erbjuder. Som nämnts i analysen finns goda möjligheter för kunskapsinhämtning och för positionering inom miljö- och klimatområdet, vilket överensstämmer med den inriktning som staden bestämt, nämligen att fortsätta vårda vår profil som miljöhuvudstad. I och med ett starkt partnerskap mellan Clinton Climate Initiative (där staden deltar genom Norra Djurgårdsstaden) och C40 har Stockholms stad en naturlig anknytning till nätverket och en bra möjlighet till utbyte med de allra största städerna i världen när det gäller klimatarbete.

Avslutningsvis är det viktigt att konstatera att det krävs ett starkt politiskt engagemang för att staden ska kunna bedriva ett framgångsrikt internationellt arbete i de centrala organisationerna.